

Список бібліографічних посилань

1. Закон України «Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні» від 15.07.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1667-20#Text>.

Одержано 17.10.2022

УДК 658.14/17:336.6

Сергій Олександрович ТКАЧЕНКО,

кандидат економічних наук, доцент,

завідувач кафедри соціальних та економічних дисциплін факультету № 2

Харківського національного університету внутрішніх справ

ФІНАНСОВИЙ СТАН СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ: ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ЕТАПИ АНАЛІЗУ

Існування економічної системи характеризується збереженням на визначеному рівні її найважливіших структуроутворюючих показників.

Розвиток системи звичайно пов'язується з її ростом, а відповідні темпи розглядаються як його характеристики. В свою чергу, спад показників визначає системну деградацію.

Зберегти систему в цьому випадку можна ціною мобілізації її внутрішніх ресурсів і резервів, у тому числі призначених для майбутнього розвитку.

Разом з тим, політика фінансової стабілізації безпосередньо позначається на фінансовій безпеці країни.

Фінансовий стан як економічний категорія — є комплексним поняттям, економічний зміст якого впливає з наявності й потоку фінансових ресурсів суб'єкта господарювання, що знаходить висвітлення в бухгалтерському балансі.

Фінансовий стан підприємства, його сутність у дослідженнях економістів, по-перше, характеризується виходячи з «розміщення й використання засобів», по-друге, «наявності й розміщення засобів», по-третє, «утворення, розподілу й використання фінансових ресурсів».

Проте, тут відсутнє головне: обсяг фінансових ресурсів і їх потік, що й спотворює сенс самої категорії «фінансовий стан», сутність і завдання його аналізу й оцінки.

Фінансовий стан є результатом взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин і тому визначається всією сукупністю виробничо-господарських факторів, що вимагає систематичної оцінки, прогнозування й керування. Цьому слугує фінансовий аналіз, що представляє собою спосіб накопичення, трансформації й використання інформації фінансового характеру, відбитої в бухгалтерському обліку й звітності. Такий аналіз є зовнішнім аналізом і в цілому його поглиблення може досягатися внутрішнім фінансовим аналізом. При цьому слід зазначити, що фінансовий аналіз багатогранний, однак він повинен проводитися за певною схемою, а якщо ні, то виконана аналітична робота буде пошуки й не дасть відповіді на запитання, заради яких аналіз виконаний.

Оцінка фінансового стану може бути виконана з різним ступенем деталізації залежно від цілей і завдань аналізу, наявної інформації, програмного, технічного й кадрового забезпечення. Найбільш доцільним є виділення процедур експрес-аналізу й поглибленого аналізу фінансового стану господарюючого суб'єкта в просторово-тимчасовому розрізі (ретроспективного аналізу).

Аналіз фінансового стану суб'єкта господарювання не повинен закінчуватися просторово-тимчасовим розрізом — ретроспективним аналізом. Важливе навантаження у фінансовому аналізі падає на перспективний аналіз (прогноз) основних тенденцій

у фінансовому стані й вироблення фінансової стратегії розвитку підприємства й недопущення банкрутства.

В основі перспективного аналізу фінансового стану лежать предикативні моделі прогнозного характеру, на основі яких визначається прибуток (розрахунки крапки критичного обсягу виробництва й продажів), прогнозування банкрутства, оцінка реальних можливостей відновлення платоспроможності й майбутнього фінансового стану.

Набір економічних показників, що характеризують фінансовий стан споживчих суспільств, залежить від цілей і глибини дослідження. Однак незалежно від цілей аналізу характеристика фінансового стану споживчих суспільств і їх союзів повинна включати наступні укрупнені блоки оцінки:

- загальна оцінка майнового положення й фінансового стану;
- оцінка фінансової стійкості;
- оцінка ліквідності (платоспроможності);
- оцінка ділової активності;
- оцінка рентабельності;
- прогноз фінансового стану.

У загальному виді схема змісту й послідовності аналізу фінансового стану споживчих суспільств може представлятися в такий спосіб:

1. За рахунок перевірки якості вихідної бухгалтерської й фінансової інформації визначається вірогідність бухгалтерського балансу, звіту про фінансові результати, звіту про рух власного капіталу й фондів, а також їх використання;

2. Здійснення попереднього огляду економічного й фінансового стану. Побудова та характеристика загальної спрямованості фінансово-господарчої діяльності, виявлення статей балансу, що потребують «додаткової уваги» та вірогідності їх використання;

3. Оцінка й аналіз майнового стану, через побудову аналітичного баланс-нетто, проведення вертикального та горизонтального аналізу балансу, а також аналіз якісних зрушень у майновому стану й результатах господарської діяльності.

4. За рахунок оцінки фінансової стійкості та ліквідності (платоспроможності) проводиться загальна оцінка фінансового стану суб'єкта господарювання;

5. Через дослідження показників торгово-виробничої діяльності, рентабельності та ділової активності проводиться оцінка й аналіз відповідних фінансових результатів;

6. Оцінка можливої беззбитковості господарської діяльності, прогнозування неспроможності й можливого банкрутства та оцінка задовільності структури балансу й можливостей відновлення платоспроможності.

Перевірка якості й вірогідності вихідної інформації, а також попередній огляд економічного й фінансового стану є вихідним пунктом, з якого логічно розбудовується блок аналізу фінансового стану споживчого суспільства.

У виживанні і розвитку економічної системи виняткову роль відіграє активізація внутрішніх стимулів, але у досить короткий термін можливі лише розширення економічних зв'язків і визначені позитивні зрушення у використанні окремих елементів ресурсного потенціалу, оскільки створення ефективної системи господарювання неможливо без корінної структурної перебудови.

Виживання, підтримка системи як мінімум припускають збереження її найважливіших структурних елементів і забезпечення взаємодії між ними, дотримання визначених економічних і технологічних пропорцій.

Одержано 17.10.2022